

COLOR RGB

Rojo: 210

Verde: 35

Azul: 42

TFG

TANQUEM CONFRENTS I L'ARBRE URBÀ

PROJECTES ESCENOGRÀFICS PER A L'ESPAI PÚBLIC

Presentat per Carolina Donet Gómez

Tutora: Martina Botella Mestres

Facultat de Belles Arts de Sant Carles

Grau en Belles Arts

Curs 2017-2018

UNIVERSITAT
POLITÀCNICA
DE VALÈNCIA

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE VALÈNCIA
FACULTAT DE BELLES ARTS DE SANT CARLES

RESUM

El present treball de final de grau té com a objectiu el disseny i la producció de dues propostes d'intervenció a l'espai públic. La primera d'elles és un projecte escenogràfic col·lectiu de baix pressupost per a una plataforma de col·lectius ecologistes que reivindiquen el tancament de la Central Nuclear de Cofrents, aquest projecte consisteix en l'elaboració d'un treball escenogràfic mòbil i desmuntable que es puga utilitzar per a concentracions i manifestacions. La segona proposta esta basada en l'elaboració d'un projecte escenogràfic individual recolzat en l'estudi del plàstic i el seu efecte sobre la natura i els éssers humans.

PARAULES CLAU

Escenografia, ecologia, espai públic, inflables.

SUMMARY

The present final work has as objective the design and production of two proposals for intervention in public space. The first one is a collective scenographic project's low budget for a platform of collective environmentalists who claim the closure of the Cofrentes Nuclear power Station. This project consists of the development of mobile and removable scenographic work which can be used for rallies and demonstrations. The second proposal is based on the development of an individual theatrical project supported the study of plastic and its effect on the nature and human beings.

KEY WORDS

Scenography, ecology, public space, inflatable.

Vull agrair a totes les persones que m'han recolzat en aquest projecte i
han evitat que entre en la bogeria,
a una personeta especial, per no deixar que infravalore el meu treball,
I, sobre tot, als meus pares per recolzar-me i oferir-me tot el que he
necessitat.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	P. 5
1.1 OBJECTIUS	P. 6
1.2 METODOLOGIA	P. 7
2. FONAMENTACIÓ TEÒRICA	P. 9
2.1 HISTÒRIA DE L'ART MEDI AMBIENTAL	P. 10
2.2 REFERENTS ARTÍSTICS	P. 11
3. PROJECTE TANQUEM COFRENTS	P. 13
3.1 PAUTES DE COL.LABORACIÓ	P. 13
3.2 PROCÉS CREATIU	
3.2.1 Documentació	P. 14
3.2.2 Proposta individual	P. 16
3.3 PROJECTE	P.18
3.3.1 Taller inflables	P. 18
3.3.2 Maquetes	P. 19
3.3.3 Materials	P. 20
3.4 MATERIALITZACIÓ DE LA PROPOSTA	P. 20
3.5 PRESENTACIÓ	P. 21
4. PROJECTE INDIVIDUAL. L'ARBRE URBÀ	P.23
4.1 PLANTEJAMENT DE L'OBRA	P.23
4.2 PROCÉS CREATIU	P. 24
4.2.1 Referents	P. 25
4.3 PROJECTE	P. 26
4.3.1 Materials	P. 27
4.4 PRESENTACIÓ	P. 27
5. CONCLUSIONS	P. 29
6. BIBLIOGRAFIA	P. 31
7. ÍNDEX D'IMATGES	P. 35
8. NEXES	P. 36

1. INTRODUCCIÓ

"Vivim a la Terra com si tinguéssim una altra a la qual anar"

Aquesta afirmació és de Terry Swearingen, activista ambiental nord-americana, guanyadora del Premi Goldman, el "Nobel" del medi ambient l'any 1997, atorgat per l'organització de les protestes contra la "Waste Technologies" i el seu incinerador de desfets tòxics.

Si analitzem aquesta simple frase i veiem els problemes que amb les nostres actituds hem provocat, pren tot el sentit. Estem destrossant una Terra com si tinguérem a l'abast altra a la qual anar. Però la pregunta seria, si poguérem anar a altra Terra després de destruir aquesta, actuaríem igual?

El present treball de final de grau, recull l'experiència obtinguda amb la realització de dos projectes relacionats amb la natura i el medi ambient. Un dels projectes situat en un àmbit més professional, i l'altre, dut a escala individual i personal.

La motivació personal d'aquests projectes, és el de mostrar una visió sobre la realitat de la Terra, i la seua alarmant situació respecte a la contaminació des d'una visió amb una perspectiva artística.

Des d'una postura d'espectadors una mica curiosos podem observar els perills que poden ocasionar les centrals nuclears, o els problemes de contaminació ocasionats per l'ésser humà, com són la contaminació que sofrim per la gran quantitat de residus sòlids que produïm, els quals no es reciclen i que acaben a la mar, convertint el medi natural oceànic i el medi terrestre que ens envolta en un gran i enorme contenidor de fem. Al mar s'arriba a formar inclús illes quilomètriques de muntanyes de plàstic i residus perjudicials per als éssers vius, sobretot per als éssers del medi oceànic, causant la mort de moltes espècies i inclús l'extinció de les mateixes al llarg dels anys.

Dins de tota aquesta problemàtica ecològica que sofrim cada dia, i que des de fa uns anys és més severa, aquests dos temes nomenats anteriorment són els que es tractaran en aquest treball de final de grau, des d'una perspectiva artística, on el plàstic serà el material principal utilitzat als dos projectes.

En aquest treball es reflectiran dos projectes relacionats amb la natura, però diferenciats per la manera de treballar. El primer porta com a títol "**Tanquem Cofrents**", en aquest es treballarà d'una manera col·lectiva i per demanda d'una empresa externa; mentre que al segon projecte, "**l'Arbre Urbà**", es treballarà de manera individual i per creació de material artístic personal.

Treballar en un projecte col·lectiu, comporta una sèrie d'avantatges però també d'inconvenients. Pel que són els avantatges, treballar amb un grup de gent que té una participació activa, tant amb el disseny, com amb la construcció de les peces a realitzar, millora la qualitat del procés pel que fa al temps que ens pot ocupar un treball d'aquestes característiques i dimensions. Alguns dels inconvenients que podem trobar o que poden sorgir, són la necessitat d'assistir una gran part del grup a les hores en les quals es pot treballar conjuntament a l'espai de classe, encara que l'inconvenient principal podríem establir-lo en l'adaptació al calendari conjunt, que és necessari per tindre la feina acabada per al dia de la representació escenogràfica.

Per altra banda el fet de treballar de forma individual al projecte de "l'Arbre Urbà", ens porta una sèrie d'avantatges com podria ser el de l'establiment del teu propi ritme i horari de feina, encara que també sorgeixen inconvenients, com puga ser la necessitat en algunes ocasions, de que alguns companys et puguen ajudar en moments en els quals fan falta més de dues mans per a poder portar a cap la feina.

1.1 OBJECTIUS

Els objectius tractats en el present treball estan dividits dues subcategories: objectius generals i objectius específics.

L'objectiu general d'aquest treball, consisteix a transportar diversos temes de la problemàtica mediambiental des d'un àmbit teòric, fins a la perspectiva artística, i corresponent desenvolupament dins del context d'un projecte per a una empresa externa, i per altra banda, dins de la producció artística personal, posant en pràctica els coneixements i habilitats adquirits durant aquests quatre anys de grau a totes les matèries cursades, especialment amb les assignatures d'iniciació a l'escenografia, projecte escenogràfic, pràctica escenogràfica i animació baix càmera i stop-motion.

A continuació establim els objectius específics, que estan relacionats amb la possibilitat de connectar la pràctica artística amb la reivindicació dels problemes mediambientals, els quals són els següents:

- Presentar el problema mediambiental, com un problema més visible i quotidià, i analitzar els seus efectes sobre els éssers humans i sobre el medi que ens envolta, i així intentar aconseguir la conscienciació de la gent per intentar resoldre aquests problemes.

- Profunditzar amb el problema de la contaminació a causa del plàstic i la seua ràpida evolució, donant a conèixer així el llarg procés de desintegració que tenen i els efectes greus que això comporta.
- També, profunditzar amb el problema de les centrals nuclears i el perill de catàstrofe nuclear que poden ocasionar.
- Evidenciar aquests problemes, i provocar un debat públic on la gent pugui donar-se compte de la realitat i dels problemes que poden sorgir si es continua actuant de la mateixa manera, aconseguint així fer una taula rodona d'on puguin sorgir idees innovadores, les quals intentar dur a terme a llarg temps.
- Relacionar a través de la pràctica, l'art amb l'ecologia.

1.2 METODOLOGIA

En el present treball s'han utilitzat tres metodologies diferents acords amb les necessitats del projecte: metodologia exploratòria, projectual i procediments tècnics.

En primer lloc es troba la **metodologia exploratòria**, la qual recull la fonamentació teòrica basada en l'estudi del medi ambient, l'ecologia, i l'impacte dels humans sobre la Terra. Aquesta metodologia ens permet saber la magnitud dels problemes que seran objecte d'estudi en la creació d'aquests dos projectes, i aporta informació gràfica i necessària sobre referents, tant artístics com escènics. A aquest mètode hem recaptat informació principalment de webs, articles d'internet o blogs, el que ens ha permès obtenir més informació gràfica i poder contrastar informació de diverses fonts.

La **metodologia projectual** ens porta al disseny de l'estructura del projecte, on amb un recull d'esbossos i dibuixos per part de tots els membres del grup, participants en el treball col·lectiu, i de forma individual en el projecte de l'arbre urbà, s'estudia la millor opció amb l'elaboració de diverses maquetes, deixant a la vista problemes de construcció, o inclús, problemes d'estètica visual. Aquesta part de la metodologia, és clau per a que en el moment de l'elaboració de les peces finals, no es sofrisca el mínim problema i tot estiga estudiat i amb la màxima perfecció pel que fa a forma i mètode.

Amb aquestes dues metodologies es produïa una anada i tornada pel que fa a l'evolució dels projectes. Per una part s'estudiava la problemàtica mediambiental amb l'art (part exploratòria), i s'elaboraven una sèrie d'esbossos (part projectual), després d'aquest procés, s'elaborava la maqueta, que era la

que deixava vorer els problemes que s'havia de solucionar pel que fa al missatge que es volia manar, per consegüent, provocava un altre estudi més ampli i per tant una altra sèrie d'esbossos i maquetes, fins a arribar al projecte definitiu el qual duríem a terme.

Els **procediments tècnics** han sigut els següents en ambdues propostes artístiques:

- Recull de material necessari per a l'elaboració de les peces, en aquest cas, va ser el plàstic com a matèria primera als dos projectes, i de manera menys important, la goma espuma, la qual va ser reciclada per part d'una empresa que anava a llençar-la al fem. Aquest pas va consistir en la posada en contacte amb diverses empreses per poder aconseguir grans quantitats de plàstic, i amb altres empreses per aconseguir goma espuma que no tornés a ser utilitzada, com puguen ser peces defectuoses, peces per al fem o diversos materials amb eixe tacte semblant.
- En el projecte col·lectiu entra en joc l'espai de construcció, al tenir una classe compartida amb altres assignatures i grups, no podíem tindre el lloc de feina en el qual ocupar tota l'aula, per tant dificultava i retardava la feina, ja que cada vegada s'havia de traure tot el material necessari i després recollir-lo, el que significa la pèrdua d'un temps valuós i important per al desenvolupament de la tasca. Tot i que sorgiren dificultats, hi havia que adaptar-se al lloc i espai per poder així tindre la feina feta a temps. Mentre que al projecte individual el tema espai no fos cap problema, pel fet que es tenia a la disposició, un gran espai per a treballar sense molestar a ningú.

2. FONAMENTACIÓ TEÒRICA

L'art mediambiental, eco-art o art ecològic, es defineix com l'art basat en conceptes com naturalesa, ecologia o sostenibilitat, construint obres que al·ludeixen al tema ecològic o al medi ambient natural. Encara que aquest art tracte temes ecològics com la conscienciació de la fragilitat de la naturalesa o la recerca de fenòmens naturals, sovint també s'usa per relacionar-se amb altres aspectes del medi ambient, tals com el context formal, polític, històric o social.

Si estem parlant d'art mediambiental deuríem preguntar-nos, què és el “medi ambient”? “El medi ambient és un conjunt de components físics, químics, biològics i socials que poden provocar efectes directes o indirectes, a llarg o curt termini, sobre els éssers vius i les activitats humanes.”¹ Col·loquialment es defineix com entorn que ens envolta format per elements naturals i artificial que poden ser modificats a través de la intervenció humana i que condicionen les nostres circumstàncies de vida i la de les generacions venidores.

Aquest art compromès amb el medi ambient també rep noms com ecològic o eco-art, però què és “l'ecologia”? Per ecologia s'entén com una ciència que forma part de la biologia i que estudia el funcionament dels ecosistemes, dels diferents éssers vius i tots els elements que té al seu voltant, i com interactuen entre ells. A través del coneixement d'aquestes qüestions, és com podem saber la manera de preservar-los i de prevenir certs canvis negatius al planeta.

Tenint en compte les definicions anteriors de mediambiental i ecologia, es pot suposar que el medi ambient és un concepte inclòs dins de l'ecologia, la qual s'encarrega d'estudiar-ho. El terme ecologia és més general, mentre que medi ambient queda recollit per l'ecologia, i per tant té un significat més específic.

Dins de l'ampli marc de les obres considerades com a art ambiental, es troba una gran diversitat pel que fa a la forma, la utilització de retòrica visual i de material. Per poder classificar, teoritzar i criticar els treballs que queden categoritzats per art mediambiental, es creen els següents subtipus d'art mediambiental:

- **Land art:** Terme usat sobretot als anys 70, per a treballs d'escala monumental, realitzats a espais oberts no urbanitzats.

- **Instal·lacions o emplaçaments escultòrics:** Instal·lació d'una escultura en un paisatge, que se serveix de la naturalesa com a escenari d'emplaçament.

¹ Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient celebrat a Estocolm el juny de 1972

- **Bio-art o art biotecnològic:** Obres que incorporen materials vius. S'inclouen en aquesta agrupació les peces que integren tecnologia cibernètica i aquelles realitzades mitjançant manipulacions biotecnològiques.

- **Ecovention:** Combinació de “ecologia” i “intervenció”, que inclou intervencions que pretenen recuperar espais degradats per a nous usos.

- **Art efímer:** Art concebut per a una curta durada. Sovint l'obra es planteja per a la seva degradació natural.

- **Art performatiu per a espais específics:** Intervencions en les quals el/l'artista connecta físicament un espai natural amb el seu cos, mitjançant un procés que es documenta amb fotos o filmacions.

- **Escultura social:** Obres dirigides a buscar la interrelació del mitjà natural amb la societat, incloent-hi treballs que involucren a la comunitat local o requereixen la participació de l'espectador, perseguint la conscienciació sobre les condicions mediambientals.

- **Art de reciclatge:** Obres que empen objectes abandonats (naturals o manufacturats) per a la seva elaboració.

- **Art d'espais complementaris o de no-espais:** Obres per a la galeria que utilitzen materials d'espais exteriors, creant una connexió entre aquest espai i l'obra.

- **Eco-art:** Terme ampli en el qual s'inclouen les obres considerades de sensibilitat mediambiental.

Els presents treballs, tant el col·lectiu com l'individual, estarien dins de la categoria d'escultura social, pel fet que són obres que pretenen connectar amb l'espectador i mostrar-li la realitat del que ocorre al nostre planeta per poder conscienciar-lo i evitar mals majors.

2.1 HISTÒRIA DE L'ART MEDIAMBIENTAL

Sobre els anys 70 comença a sorgir l'ecologia i la consciència ecològica, però abans d'això succeeixen diversos esdeveniments que fan possible la creació de l'ecologia i la seua consciència. Aquests esdeveniments es donen en el S. XIX, on les revolucions industrials donen com a conseqüència un augment de la tecnologia i de la producció, i amb ells un canvi en l'economia, la política i l'aspecte social millorant així les condicions de vida de molta gent. Però a llarg termini, aquest augment de qualitat de vida amb els seus canvis comença a afectar al medi ambient, a l'entorn en el qual vivim. Comencem a enviar a

l'atmosfera gasos nocius que van destruir la capa d'ozó provocant així canvis climàtics, contaminem els nostres mars i la nostra terra amb productes radioactius o amb alguna cosa tan comuna però perillosa com és el plàstic, provocant així l'extinció d'espècies animals i vegetals.

A causa d'aquests esdeveniments, en la dècada dels 70 sorgeix un moviment, un art paral·lel al sorgiment de la consciència ecològica, apareix en escena com una forma d'expressar l'art mediambiental.

El principal problema de la crisi mediambiental, és la poca consciència que té la gent del problema tan greu que sofreix la terra, que passa de l'escalfament global, a la contaminació dels mars i de la terra, i a la sobreexplotació del mitjà al nostre entorn.

El present projecte consta de l'anàlisi de dos problemes mediambientals i del seu projecte artístic. El primer projecte és col·lectiu, el qual se centra en el problema de les Centrals Nuclears, amb els seus respectius problemes de contaminació o les seves amenaces de catàstrofe nuclear; mentre que el segon projecte és individual, i aborda el tema de la contaminació dels mars i la muntanya causada pel plàstic, i les seues conseqüències.

2.2 REFERENTS ARTÍSTICS

Dins d'aquest tema de la relació entre art i medi ambient podem trobar diversos artistes que treballen per a reivindicar la contaminació de les centrals nuclears o la contaminació que reben els oceans i les muntanyes per culpa del fem i les deixalles de l'ésser humà.

Entre aquests artistes compromesos amb el medi ambient trobem a Mary Ellen Croteau, Bernard Pras o HA Shult que utilitzen el fem per a crear obres d'art reivindicatives.

A banda d'aquests tres artistes també podem trobar a altres com Hilda Hellström, Taryn Simon o Trevor Paglen, que utilitzen com a matèria primera a les seues obres sòl contaminat a través de desastres nuclears com el de Fukushima.

En moltes ocasions no són sols els artistes que treballen amb aquest tema, sinó organitzacions. Prenem també com a referència accions d'altres organitzacions com Tools for Action, que és una agrupació fundada l'any 2012 on s'experimenta amb les teories del moviment de masses i la intel·ligència emergent. I per altra banda trobem a Greenpeace, una organització amb més anys d'experiència, que també actua per tot el món i que ha realitzat diverses accions pel medi ambient a Espanya, com per exemple la seua primera acció a

aquest país que fou evitar que un pesquer holandès aboques al mar cantàbric bidons radioactius, o l'última acció contra la central nuclear a Hongria on es vol construir un nou reactor l'any 2026 però sense saber on destinarà els residus que aquest nou reactor produirà.

Amb tota aquesta informació sobre el medi ambient, l'ecologia i l'art mediambiental; i tots aquests referents, ens endinsem dins del dos projectes; Tanquem Cofrents i l'Arbre Urbà.

3. PROJECTE TANQUEM COFRENTS

Un dels objectius principals que guia aquest TFG és el de plantejar una visió diferent de la Central Nuclear de Cofrents, amb l'element principal de la ironia, a través de diversos practicables en els quals tota la gent participa, ja siga "radioactivitzant-se" a la piscina de residus radioactius o escrivint missatges de protesta a la torre.

En aquest apartat s'exposarà com ha sigut el procés de producció al complet, des del plantejament de la col·laboració amb Acció Ecologista – "Agró Marfull", fins a la presentació el passat dissabte 9 de juny a la Concentració per l'ús de les energies renovable i el tancament de la Central Nuclear de Cofrents. Detallant des del procés creatiu amb els primers dissenys fins a la materialització de la proposta. També es mostraran els problemes que han anat sorgint al llarg del projecte fins a l'últim dia abans de la concentració, que han produït canvis importants en la idea principal.

En aquest projecte col·lectiu han participat: Isabel Balaguer, Gara Barreto, Carolina Donet, Maria Romelia León, Julio Portillo i Natalie Quan Yau Tso.

3.1 PAUTES DE COL·LABORACIÓ

Primerament el grup ecologista Agró Marfull va contactar amb Martina Botella, mestra de l'assignatura Pràctica Escènica Contemporània, la qual ens va posar al corrent de la proposta que ens feien des d'aquest grup ecologista per dissenyar i fabricar diverses peces per a la concentració que tenien organitzada per demanar el tancament de la Central Nuclear de Cofrents. Ens vam reunir tota la classe amb un representant del grup ecologista, el qual ens va presentar el projecte més detalladament i les seues idees per a la concentració de Tanquem Cofrents acompanyades per les pautes a seguir, les quals eren les següents:

Fàcil de transportar	Cridaner
Polèmic	Plegable
Reciclable	Gran
Mòbil	Pressupost: 200€

Després d'aquesta primera reunió, treballarem de manera individual cada membre de l'equip per dissenyar una o dues propostes. Presentarem

aquestes propostes a l'agrupació en una segona reunió, on crearem una nova proposta sorgida de la unió de diversos dissenys i on el plàstic és el protagonista.

En tot moment l'organització ens va donar llibertat pel que fa a l'elecció de les peces i del material, encara que ens proporcionaren algunes idees de peces que ells tenien al cap i a partir d'aquest punt treballarem.

3.2 PROCÉS CREATIU

3.2.1 Documentació

Després de la presentació de les pautes de col·laboració amb alguns requisits imprescindibles, en primer lloc ens informarem sobre la situació de la Central Nuclear i els seus problemes, i després ens documentarem sobre altres manifestacions que ha realitzat el grup ecologista Agró Marfull, les quals ens serviran de referent per al disseny d'aquest projecte. Així mateix també rebem influències del grup "Tools for Action", que treballa amb inflables.

La central nuclear de Cofrents va tancar l'exercici 2017 amb 10 incidents. Està a punt de complir 35 anys i ha sigut dissenyada per a una vida útil de 40 anys. La companyia Iberdrola demanarà la seua prorrogua per a 10 anys més. Un dels accidents més greus va ser el desembre del 2017 amb una alerta de nivell 1 a l'escala de l'INES (Escala Internacional de Successos Nuclears i Radiològics). Diverses plataformes entre elles Agró Marfull, demanen el tancament de les centrals nuclears a escala general, però en especial d'aquesta, ja que es va descobrir fa poc, que el reactor que s'utilitza a la central nuclear de Cofrents, és el mateix model i proveïdor que el de l'accidentada Fukushima, i compta amb el mateix sistema de contenció que va fallar al Japó. Des de Plataformes com GreenPeace, Agró Marfull i diverses plataformes ecologistes més, el que es demana i exigeix és que donen explicacions i respostes a les parades no programades a la central, que aporten els informes necessaris per a determinar que realment té un funcionament correcte. En aquests anys que du en funcionament ha sigut la central amb més problemes a l'estat espanyol, dels 1500 successos registrats al parc nuclear espanyol des de 1900, Cofrents supera els 240 successos, incidents i accidents, ocupant així la primera posició. Alguns dels incidents han sigut greus com a l'any 2005 una fuga d'aigua radioactiva, al 2007 un incendi a una de les fases del transformador principal, i 2 prealtes d'emergència en 2008, i diferents incidents més, l'últim més greu, el nomenat anteriorment a l'any 2017 amb un risc d'alerta 1. També es denuncia el fet de les piscines on s'emmagatzemen els residus radioactius, que procedeixen del reactor, ja que segons es diu, aquestes estan pràcticament al seu punt de saturació. La planta de Cofrents utilitza al seu procés de refrigeració uns 34 hectòmetres cúbics d'aigua del riu Xúquer, de la que uns 20 hectòmetres cúbics

acaben evaporats i la resta sobrant torna al riu amb la consegüent contaminació tèrmica.

Després de conèixer la situació actual de la Central Nuclear de Cofrents, s'investiguen les accions i manifestacions que AE Agró Marfull ha realitzat.

A part d'aquesta concentració el passat dia 9 de juliol de 2018, en la qual AE Agró Marfull reivindicava el tancament de la Central Nuclear de Cofrents, ens informem que a través d'aquesta plataforma s'han desenvolupat altres concentracions entorn a aquest tema i a altres que afecten també al medi ambient.

Cronològicament, a l'any 2006 es va produir una protesta amb encadenament als arbres per defensar l'últim bosc verge d'Europa (La Selva Negra, Alemanya), en l'any 2015 participaren en el dia d'Acció Global contra el Canvi Climàtic junt amb altres plataformes com WWF (World Wildlife Fund), al 2016 durant la mascletà de falles es van soltar 50 globus gegants de color groc per reivindicar el tancament de la Central Nuclear de Cofrents, al gener de l'any 2017 participaren en la primera marxa comarcal contra la incineració de residus a la cimentera de CEMEX de Bunyol, i aquest mateix any 2018 s'ha realitzat una pintada de 66 metres de llargària i 20 d'altura al nou llit del Túria en suport a la plataforma "Horta és futur, no a la ZAL".

Imatge 1. Agró-Marfull. "Horta no és futur, no a la ZAL"

Com hem dit abans també rebem influències del grup "Tools for Action", que és una xarxa d'artistes i activistes formada l'any 2012 per Artúr van Balen. Des dels seus inicis han treballat amb inflables. Des de l'any de la seua creació realitzen inflables de tot tipus de formes, però sempre per una acció política i no sols ecològica. Han mostrat la seua obra per tot arreu, des d'una intervenció en la carrera anual de natació d'aigües obertes a Croàcia l'any 2014 amb un inflable de l'arc de Sant Martí criticant la discriminació LGTBQ que sofreix aquest país; fins a Nova York mostrant una bomba de carboni que portava escrit "Militars de E.E.U.U. el major consumidor de petroli, el major emissor de CO₂"

criticant que els militars eren els que més contaminaven, encara que no hagueren de donar explicacions a l'ONU, i per tant creant un tema de debat per a la concentració sobre el canvi climàtic que s'anava a celebrar el 23 de setembre a Nova York. També es concentraren a la manifestació a la Cim Climàtic de París l'any 2017, en la qual fabricaren cubs de plàstic que s'unflaven per formar barricades. Aquesta acció amb els cubs inflables l'han realitzada en les seues concentracions sobre el canvi climàtic principalment, però també per a accions polítiques, a partir de novembre de l'any 2015 i ha sigut de les formes més simples en les que han treballat.

3.2.2 Proposta Individual

Després de conèixer el context en el qual hem de treballar i investigar sobre els referents, comencem a treballar en la proposta individual.

Dins de la meua proposta individual es troben dos projectes: un d'una torre simulant les xemeneies de la Central Nuclear i l'altre un mòdul mòbil circular en el símbol nuclear.

Xemeneia

La primera proposta es la construcció d'una torre creada per 8 mòduls independents, i cada un amb estructura de prestatgeria, que units formarien aquesta torre. Cada mòdul estaria replet de caixes apilades, les quals podrien ser dels següents materials: suro, cartolina o cartó; construint així les parets de la torre. Els mòduls-prestatgeria estarien construïts amb llistons de fusta i fusta contraxapada.

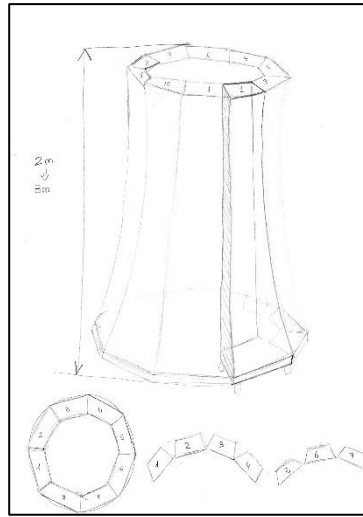
Amb aquesta torre es realitzaria una acció en la qual es podria fer partícip als espectadors que ho desitjaren, i que consistiria en el desmantellament de la torre de forma clara, cada participant llevaria una caixa de la prestatgeria i al poc de començar a desmuntar-la, la torre "explotaria" i totes les peces que queden a la torre eixirien expulsades d'aquesta. En aquest moment totes les persones que estigueren a prop d'aquesta torre, sofririen una "mutació" a causa de la radioactivitat ocasionada per aquest desastre nuclear i serien caracteritzades com a mutants radioactius, amb maquillatge i vestimenta.

La següent proposta segueix la mateixa estructura de mòduls independents que l'anterior, però en aquest cas estarien construïts amb una estructura de fusta i recoberts de tela blanca. Seria una única torre en la qual la gent soltaria a poc a poc la tela de l'estructura i pegaria cartells amb missatges de tot tipus a la mateixa estructura de fusta que quedaria al descobert, i així es deixaria al descobert la fallera que es trobava dins de la central. Aquesta fallera no seria com qualsevol que es pot vore un dia falles, sinó que seria una fallera radioactiva, amb el seu ull de mes o dues boques.

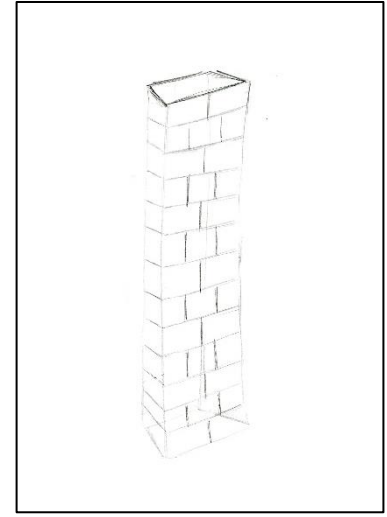
Aquesta segona proposta pretén arrimar la problemàtica de la Central Nuclear de Cofrents a tots els pobles de València, i per aquesta raó s'utilitza la figura de la fallera que és el símbol valencià que tot el món coneix per a complir-ho.

Imatge 2. Esbós Xemeneia 1

Imatge 3. Esbós Xemeneia 2

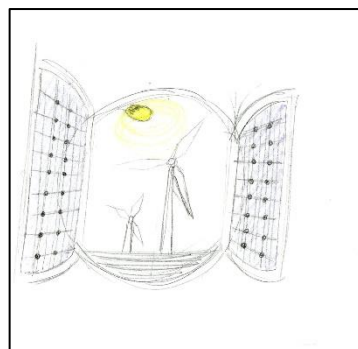
Imatge 4. Esbós Mòduls

Símbol Nuclear

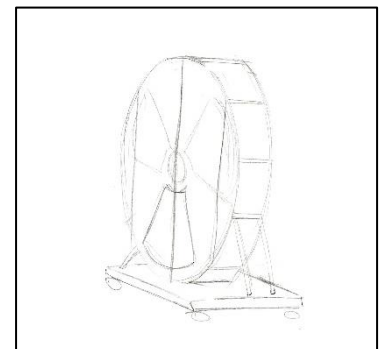
Aquesta segona part del projecte individual estaria formada per una estructura circular de fusta, amb portes a una sola banda per a deixar vorer el seu interior, que en aquest cas seria un paisatge dibuixat on les energies renovables prenen importància.

Una segona interpretació d'aquest mòdul circular estaria en la construcció al seu interior d'un molí de vent que es muntaria i tindria una mida de 3 metres d'alt.

En el mòdul tancat s'observaria el símbol nuclear, però una vegada aquest símbol fos pintat, i per tant, destruït, apareixerien de dins del mòdul energies renovables com l'energia eòlica.

Imatge 5. Esbós Símbol

Imatge 6. Esbós Símbol Nuclear

3.3 PROJECTE

Després de presentar i posar en comú les idees de tots els membres del grup, creem un disseny nou, amb el plàstic com a element innovador. Un element relativament fàcil de manejar.

Primerament es planteja la producció d'una sola torre de 7 metres d'alt, acompanyada d'una piscina plena d'espuma groga, simulant que al seu interior està el líquid dels barrils de residus tòxics.

Per altra part tenim uns globus elaborats amb bosses de fem pintades per les dues cares reivindicant el tancament de la Central Nuclear per una, i per l'altra mostrant energies renovables com puguen ser l'energia eòlica o l'energia mareomotriu; i un taller de pinta-cares per a convertir en mutant dedicat per als mes menuts.

Mentre construïem la maqueta definitiva, després d'unes cinc maquetes fallides, per a començar amb la torre a escala real, ens comunicarem des de l'agrupació ecologista, que per a continuar amb el projecte necessitàvem la firma d'un arquitecte per a corroborar que eren estructures segures i fermes, per tant, sense tindre opció a poder invertir diners amb aquest fet, decidirem reduir l'escala de la torre des dels set metres, fins als tres metres que és el que marca la llei per no necessitar la firma d'un arquitecte. Tornarem a calcular les mides, elaborarem altra maqueta i després començarem a construir la torre definitiva a escala real.

Amb els globus també tinguérem problemes a causa del seu pes. En una primera proposta els globus es mantindrien flotant a l'aire amb gas heli, però després de fer una prova observarem que el seu pes era superior impeding així que el gas fes flotar els globus. Així que aprofitant que a les dues cares estaven els dibuixos, vàrem decidir per a reciclar-los i per a que foren visibles aquests globus que no se sostenien en alt, els transformàrem en cartells, de cartó i subjectes a un llistó de fusta al mig, com si foren piruletes grans, visibles i fàcils de transportar.

3.3.1 Taller inflables

Abans de començar a tractar amb el plàstic, ens oferiren una classe uns experts de les peces inflables grans. Férem proves i tractaren temes com: deixar marge per a poder planxar i no reduir involuntàriament la peça, o la unió de la peça amb el sistema d'inflat, que seria a través d'un conducte circular de plàstic que acabaria en un ventilador.

Imatge 7. Classe Inflable

A part d'aquesta classe impartida per experts, ens informarem sobre com ho realitzaven els components de la plataforma "Tools for Action" amb vídeos a través de la seua pàgina web. Solucionarem diversos problemes com per exemple el sistema de tancar la peça una vegada estiga unflada, encara que aquesta solució no la posarem en pràctica per la necessitat de tindre aire sempre circulant per dins dels inflables.

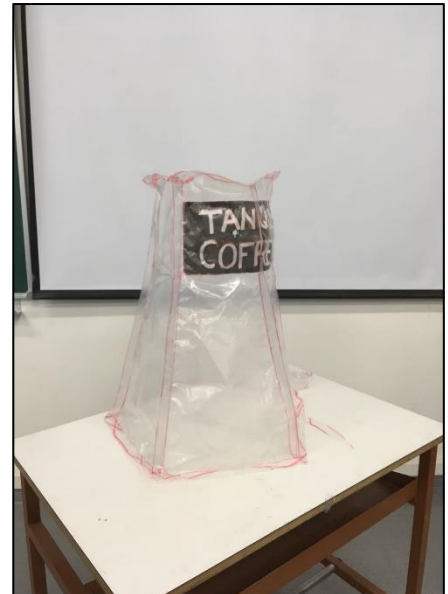
3.3.2 Maquetes

Imatge 8. Maqueta Piscina 1

Imatge 9. Maqueta Torre 1

Imatge 10. Maqueta Torre 2

3.3.3 Materials

Per aquest projecte hem utilitzat una sèrie de materials prou econòmics i que ens han permès treballar de forma còmoda i sense cap inconvenient, ja que eren materials i eines que tots coneixíem i estàvem familiaritzats. Els materials i eines són els següents:

- Rotllo de plàstic (4 metres d'ample x 21 metres de llarg)
- Bosses de fem grandària sac de color groc
- Bosses de fem grandària normal de color blau
- Cartó reciclat
- 20 llistons de fusta d'un metre
- Espuma reciclada
- Dues planxes
- Retoladors per marcar el plàstic (blanc, roig, rosa i taronja)
- Tefló, per poder planxar el plàstic sense que es pegarà a pla planxa.
- Tisores i cúter
- Cola
- Làtex
- Pigmentació
- 2 ventiladors per unflar els mòduls
- Sacs d'arena per mantenir la torre al terra

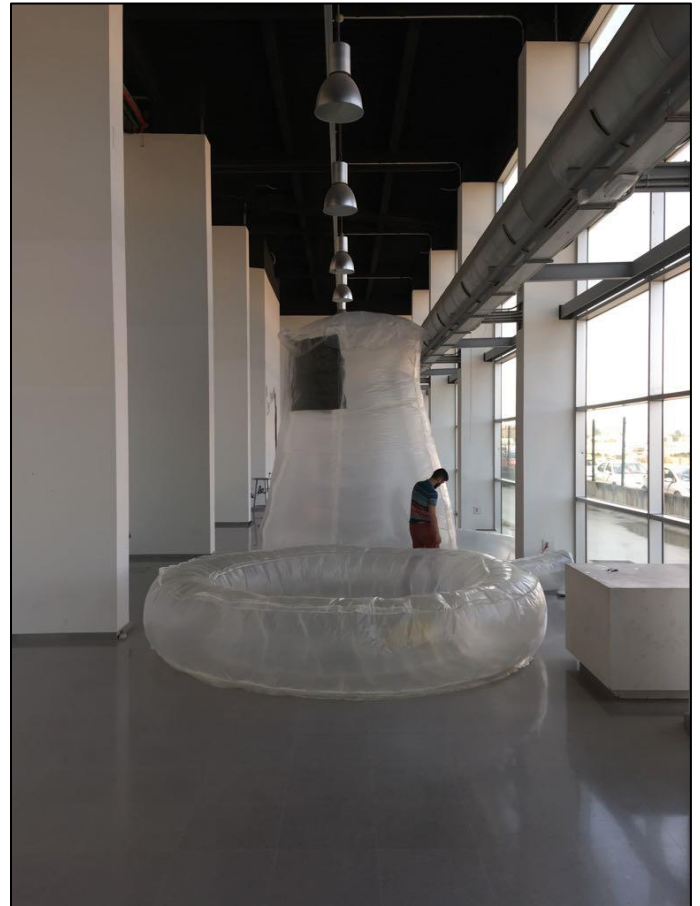
3.4 MATERIALITZACIÓ DE LA PROPOSTA

Tenint clar les peces que realitzaríem, ens estructurarem en quatre equips: Romy i Julio realitzarien la torre, primerament amb uns esbossos per saber la forma que li donarien a la torre, a continuació una maqueta i per a finalitzar, amb les seues mesures i disseny a tamany real, Isabel i Nathalie s'encarregarien de la piscina, amb el càlcul de material necessari, una maqueta i mesures de la mateixa, Gara treballava amb les disfresses i el maquillatge, i jo (Carolina) estava encarregada de la gran quantitat d'espuma necessària per a la piscina, la qual simularia els residus radioactius, i dels globus transformats finalment en pancartes.

Establirem aquests grups de treball, encara que amb l'absència d'alguns membres dels equips, diversos dies férem torns i anàvem rodant i donant suport a aquelles parts del projecte que anaren més endarrerides, on al final tots treballarem a cada grup.

Imatge 11. Globus

Imatge 12. Piscina i Torre unflades

3.5 PRESENTACIÓ

El projecte es va presentar el passat dissabte 9 de juny de 2018 al cau del riu Túria, baix el pont de l'Exposició, formant part dintre de les activitats de la fira alternativa.

Planning:

18:00 - Concentració baix el riu, muntatge d'inflables i penjada de pancartes.

- Reproducció d'un simulacre d'alarma nuclear per dintre de la fira, per cridar l'atenció de tothom.

18:15 - Animació amb Pinta cares per als més menuts, els quals han jugat prèviament a la piscina radioactiva, i al sortir se'ls pinta per simular que són mutants radioactius.

- Acció amb la torre: pintada de "Tanquem" dalt d'on ficava "Cofrents" i participació de l'espectador escrivint a la torre sentiments, desitjos o missatges per al tancament de la central.

Imatge 13. Presentació. Simulacre

Imatge 14. Presentació. Torre i piscina.

Imatge 15. Presentació.
Torre i participants.

4. PROJECTE INDIVIDUAL. L'ARBRE URBA

El projecte individual de l'arbre urbà, no té altra finalitat que mostrar els efectes de la contaminació que sofreix la Terra a causa del plàstic, entre altres materials contaminants, que hi ha als seus mars i terra.

Aquest projecte consta d'una peça de plàstic inflable que simula un arbre, reivindicant així la utilització massiva que fem d'aquest element que no és per a res natural i a més és molt contaminant. El plàstic, encara que es pot formar amb altres materials reciclables, principalment està format pel petroli, que al seu efecte també està causant danys irreparables a la natura i éssers vius.

A continuació es relatarà com ha sigut el procés des de l'experiència personal, de crear una obra en la qual es reflecteix el problema que estem sofrint actualment amb el plàstic i la contaminació dels mars i de la Terra.

“8 milions de tones d'escombraries arriben cada any als mars i oceans (equivalent al pes de 800)”

“Torre Eiffel, per cobrir 34 vegades l'illa de Manhattan o el pes de 14.285 avions Airbus A380”

Greenpeace

4.1 PLANTEJAMENT DE L'OBRA

Tot sorgeix el 12 d'abril, quan el diari LEVANTE E.M.V publica la notícia amb el següent titular: “La C. Valenciana prohibirà les càpsules de cafè i els coberts de plàstic en 2020”². Després de llegir aquest article, el qual escriu textualment “(...) plàstics d'un sol ús o de difícil recuperació la utilització massiva de la qual està provocant problemes insostenibles de contaminació.”, ens adonem d'aquest problema tan greu del qual la gent no és conscient.

Decidim crear un obra que reflecteix el problema del plàstic al nostre planeta. El més prop que tenim de València és la mar, però també tenim unes muntanyes, a les quals el plàstic també les ha afectat amb la seua contaminació. Existeixen casos en els quals el plàstic ha fet efecte lupa i ha provocat un incendi a les muntanyes arrasant en pocs minuts el que durant anys ha anat creant-se i creixent, sempre clar tenint com a principal culpable la mà dels éssers humans. L'arbre és el que representa la natura terrestre, per tant, que millor forma de

2 <https://www.levante-emv.com/comunitat-valenciana/2018/04/12/generalitat-prohibira-vender-plastico-capsulas/1702970.html>

reflectir el missatge a la societat, que combinant el plàstic com a material i l'arbre com a forma.

A partir d'aquest punt ens fem a treballar, i decidim treballar de manera paral·lela al treball de Tanquem Cofrents, el que significa la posada en practica i l'aprenentatge conjunt dels coneixements adquirits durant aquests quatre anys de grau.

4.2 PROCÉS CREATIU

Es proposa la realització en plàstic de la forma general d'un arbre.

Dins de tots els elements de la natura l'arbre és el més icònic. Des de xicotets quan aprenem a relacionar les paraules amb les imatges, el primer que ens ensenyen és la paraula arbre amb el seu dibuix, quan estudiem nous idiomes de les primeres paraules que ens ensenyen està l'arbre. Portem relacionant l'arbre com una cosa natural pràcticament des que naixem.

Lavors, sorgeix la següent pregunta: que millor per a representar la natura que l'arbre que tots coneguem?

Doncs res, però la idea d'aquest projecte és mostrar la contaminació que sofreixen les nostres muntanyes i oceans a causa del plàstic. Aleshores es presenta la idea de realitzar aquesta figura amb plàstic, l'element que ha contaminat el 100% del planeta.

El plàstic s'obté per la combinació d'un o diversos polímers en el fi d'obtenir un material amb determinades propietats i característiques. Els polímers són macromolècules d'origen sintètic, que es poden obtenir a partir de recursos naturals, renovables o no, encara que tots els polímers comercials s'obtenen a partir del petroli. Els plàstics es transformen en materials molt resistents i quasi inalterables, el que fa que la natura, no pugui fer-los desaparèixer per si mateixa, i tarden anys i anys a descompondre's, com per exemple les botelles de plàstic que tarden entre 100 i 1000 anys en degradar-se o la borsa de plàstic que tot el món té a casa que tarda 150 anys en descompondre's.

Aquest element derivat del petroli, es troba a totes les llars de tota classe de famílies, tots alguna vegada hem begut d'una botella de plàstic o hem utilitzat bosses de plàstic per a la compra. A causa d'aquesta quotidiana i desmesurada utilització d'aquest material, la demanda de plàstic va assolir els 46,4 milions de tones l'any 2010, i la demanda va augmentant.

“Cada any arriben als mars i als oceans l'equivalent de fem fins a 1.200 vegades el pes de la Torre Eiffel”

“Sols el 30% dels plàstics es recicla a Espanya”

“Una botella de plàstic tarda uns 500 anys a descompondre's”

Aquestes són algunes de les afirmacions que es poden trobar a estudis de Greenpeace, que dibuixen un problema més que greu a la nostra societat.

Amb aquesta obra s'intenta la conscienciació de la població sobre aquest tema, i així intentar resoldre aquest inconvenient per a l'existència de tots els éssers vius que conviuen a la Terra.

4.2.1 Referents

En aquesta obra hem pres com a referents principals tres artistes compromesos amb el medi ambient: HA Schult, artista alemany pioner en l'art medi ambiental; Bernard Pras, artista francès que té com a matèria primera per al seu treball el fem; i per últim, Mary Ellen Croteau, artista anglesa que treballa amb el plàstic no reciclat.

Aquests tres artistes tenen com a element connector la preocupació pel medi ambient i la utilització de fem, tant plàstic com residus sòlids, com a matèria primera de la seua obra.

“Els residus que tirem són el símbol del nostre consumisme”

HA Schult

Imatge 16. HA Schult. *Trash People*.

Amb aquesta frase es podria definir l'obra de HA Schult més icònica, que és *Trash People*, o l'exèrcit de la ferralla. Aquest projecte que sorgeix l'any 1996 consisteix en figures de persones construïdes amb deixalles, com poden ser les peces d'algun electrodomèstic o llandes de beguda, entre altres. Són centenars de figures humanes que les que situa en llocs icònics per tot arreu. A partir de 1996, aquesta obra s'ha col·locat en llocs emblemàtics com les Piràmides de Guiza, la Gran Muralla Xina, el centre de Roma, la Plaça Roja de Moscou o la Plaça Real de Barcelona. Amb aquesta obra HA Schult intenta reivindicar l'herència que estem deixant per a unes generacions pròximes.

“En vint contenidors recorrem el món com a refugiats de la societat de consum. La gent de les escombraries són imatges de nosaltres mateixos. Produïm escombraries i ens convertirem en escombraries. La botella de Coca-Cola d'avui és la troballa arqueològica romana del demà”

HA Schult

Imatge 17. Bernard Pras. *La Nuit Étoilée*

Aquesta és una reflexió que descriu el que reivindica aquesta obra, la deixalla que estem deixant per al futur, la imatge amb la qual gran part de la societat està creixent, la imatge del demà.

A continuació estudiem a Bernards Pras. Aquest artista francès realitza interpretacions dels quadres més famosos, com La Nit Estrellada de Van Gogh o La Ola de Hokusai. Per a aquestes interpretacions utilitza tot tipus de material reciclat, cables de colors, restes de joguets i plàstics entre altres coses.

“Un químic m’havia explicat que el roig carmí dels tubs de pintura utilitzats pels artistes, era el mateix que s’utilitzava per pintar les olles de plàstic.

Jo, doncs, vaig posar un bol roig sobre un pis pintat de roig. La proporció de la planta i el volum del bol units pel color hem va fascinar. El bol, al mateix temps, va aparèixer i desaparèixer en aquest color de fons. Vaig desenvolupar el meu treball des d’aquest punt, des d’aquesta experiència.”

Bernard Pras

Bernard Pras té com a referent a l’italià Giuseppe Arcimboldo, el qual solia representar pintures de rostres humans a partir de flors, fruites, animals, plantes i objectes.

Mary Ellen Croteau és una artista anglesa que treballa amb el plàstic que no s’ha reciclat. Aquesta artista està conscienciada de la gran quantitat de plàstic que consumim diàriament i de què una gran part, acaba en llocs poc apropiats, és a dir, en la natura.

En la seua etapa com a artista ha utilitzat pintura a l’oli, xenó, fotografia i acoblament. Però és a partir de l’any 2004, quan va començar a treballar amb el plàstic. Una iniciativa per a ficar en context el dit anteriorment, la gran quantitat de fem que produïm i es llança al medi ambient.

Dins de la sèrie d’obres elaborades amb taps de plàstic, la peça que més destaca és la del seu autorretrat, amb una mida de 8 m X 7 m i elaborat amb més de 7000 taps. Aquest autorretrat el produeix l’any 2011.

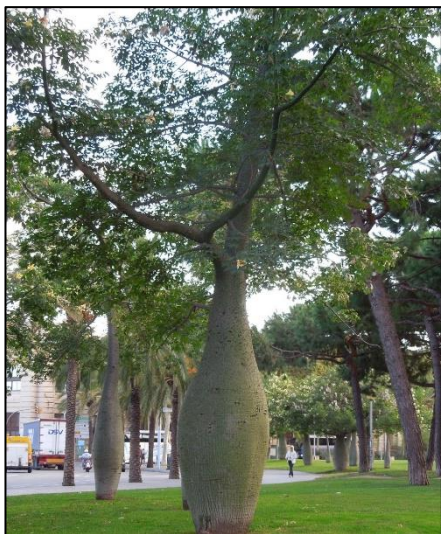
4.3 PROJECTE

Després de tindre clar el material i la forma, primerament es planteja la forma concreta que tindrà l’arbre.

Es fa un estudi previ amb els diversos arbres amb formes peculiars. Després d’analitzar les formes dels arbres, prenem com a referència l’arbre botella, amb nom científic “*Brachychiton rupestris*”, originari d’Austràlia, per la

Imatge 18. Mary Ellen Croteau.
Autorretrato

Imatge 19. Brachychiton rupestris

Imatge 20. Estudi de forma

seua estructura, com el seu propi nom indica, de botella, a causa de l'emmagatzematge d'aigua que tenen al seu interior.

Es realitzen una sèrie d'esbossos per determinar la forma exacta de l'arbre que és desitja.

A continuació es realitza un altre estudi de forma, per realitzar les primeres maquetes. Es decideix dividir la forma del tronc en sis parts, on la part més ampla es situa a la part inferior del tronc, però sense arribar a situar-se a la part baixa. Es realitza una primera maqueta de la forma del tronc.

Després d'aquesta fase, s'estudia l'estructura de les rames que tindrà l'obra amb la seua corresponent maqueta, en aquest cas de paper. Estaran formades per dos peces rectangulars de 25 cm d'ample per 75 cm de llarg, a escala real, i a la punta tindran uns globus simulant les fulles.

Una vegada acabada la maqueta amb totes les seues mesures, comencem a tallar les peces. Iniciem aquest apartat amb la mesura del plàstic per a obtindre les primeres peces, que seran les del tronc. Realitzem les corresponents mides i dibuixem la forma. Treballem amb diverses capes de plàstic a la vegada, i per evitar que es moguin quan comencem a tallar unim les peces amb agulles, situant-les en la part en la qual anirà la unió entre peça i peça evitant així crear possibles forats de fuga d'aire.

Aquest mètode també l'utilitzem per tallar les peces de les rames, que seran un total de 12 peces per formar 6 rames.

El següent pas serà unir les dos peces per rama, quedant un total 6 rames, una per a cada part del tronc. A continuació unim una rama per cada peça del tronc i després s'uneixen totes les peces del tronc. Una vegada l'estructura està quasi acabada, se li pega la volta a la peça, perquè així les costures del planxat estiguen internes i no es deixen vorejar fàcilment. Aquest pas estètic és prou delicat pel fet que si la unió entre peça i peça no és correcta, una vegada estiga tancada i llesta per inflar-se, podrà perdre aire per aquestes males unions, el que significaria haver de tornar a començar de nou.

Per a acabar, li posem la base i la tanquem per dalt. Una vegada inflada l'estructura de l'arbre ens adonem de la seua exagerada forma de botella, aquesta forma no la teníem prevista però accentua el significat d'arbre botella.

Per concloure aquesta peça agafem cinta de doble cara transparent, i peguem les rames al tronc en posició vertical, així mateix amb la mateixa cinta, peguem els globus que van a les rames per a simular els grups de fulles.

4.3.1 Materials

Per aquest projecte hem utilitzat una sèrie de materials prou econòmics i reciclats que ens han permès treballar de forma còmoda i sense cap problema. Són els següents:

- Rotllo de plàstic (4 metres d'ample x 21 metres de llarg)
- Restes de plàstic del projecte anterior
- Tefló
- Planxa
- Agulles
- Un ventilador

4.4 PRESENTACIÓ

Aquest treball no s'ha presentat al públic actualment, encara que pretén ser part d'una futura exposició.

En aquesta futura exposició també formaran part arbres construïts amb elements contaminants com llandes o altres deixalles de fem, creant així una sèrie d'arbres reivindicatius, que portarà com a títol "l'Arbre Urbà".

Imatge 21 - 22. Peça final.

5. CONCLUSIÓ

Per a concloure aquest treball de fi de grau, he de dir, que a pesar de l'ajustat pressupost i de les exigències per part d'AE Agró Marfull, que no eren moltes però eren imprescindibles e irremplaçables, tots els membres de l'equip, en els que m'he inclòs, estem satisfets de la nostra feina i del nostre resultat, ja que la majoria dels membres no havíem tractat mai el plàstic, com a una matèria primera. El mateix ocorre amb el projecte de l'arbre urbà, la satisfacció de poder anar aprenent dels errors que cometíem al projecte abans nomenat era gratificant, però el resultat de l'arbre no va ser l'esperat, encara que va donar joc a altres interpretacions.

A poc a poc s'anaven complint els objectius marcats. Tant a un projecte com a l'altre, es va transportar la problemàtica medi ambiental des d'un àmbit teòric, fins a la perspectiva artística. Amb la manifestació de Tanquem Cofrents integrarem a la gent dins de la nostra obra, als més menuts els pintàvem a la cara el símbol del sol radioactiu i els pegàvem al front un ull o altra orella, demostrant als adults, que és el que podria ocórrer si succeís alguna catàstrofe nuclear.

Amb el projecte Arbre Urbà, transportem la problemàtica de la contaminació al medi, especialment a la muntanya. Amb aquesta perspectiva artística d'aquest problema, es pretén conscienciar a la gent del respecte i l'atenció que necessita la natura, si no volem veure com els nostres arbres acaben rodejats de fem i plàstics i per conseqüents morts, suprimint així una font d'oxigen i de reciclatge del gasos contaminants que produïm a la terra.

Tanquem Cofrents ha sigut el projecte en el qual hem experimentat el desenvolupament del treball dins del context d'un projecte per a una empresa externa. Ha sigut una experiència pròxima al món laboral, en la que hem après a treballar baix les ordres d'una empresa la qual et "contracta" i a la qual has de satisfer, prioritzant d'alguna manera i en alguns casos els seus desitjos pel que fa a disseny o pel que fa a materials, encara que com s'ha dit anteriorment des de l'organització ens han donat prou llibertat per al disseny i per a l'elecció del material, influint el menys possible. Per altra banda trobem el projecte de l'Arbre Urbà, en el qual hem après el que comporta la producció artística, que no sols és una escultura, o una sèrie de pintures o altres obres d'art, sinó que al darrere d'aquesta part exterior i que és la que es mostra al públic, existeix una part prèvia gens visible i més costosa, en la que s'articula un discurs, s'analitzen els temes i es recopila la informació per dissenyar o plantejar amb més recursos l'obra.

En els dos projectes s'han posat en practica habilitats adquirides durant els quatre anys de grau, des del tractament del material amb les seues necessitats fins a l'organització i la comunicació a l'hora de treballar, tant a escala grupal com individual.

Finalitzem la conclusió, i per tant aquest treball final de grau, deixant obert aquest camp de l'obra artística i medi ambiental reivindicatiu, concretament el projecte de l'Arbre Urbà, en el qual posteriorment i amb els seus estudis pertinents s'afegiran més arbres a aquesta peça, convertint-se així en una sèrie d'arbres realitzats en diferents materials, cadascun el qual reivindicarà i criticarà algun aspecte de la problemàtica medi ambiental.

6. BIBLIOGRAFIA

ECOLOGITECA. LA BIBLIOTECA EN ESPAÑOL DEDICADA A LA ECOLOGÍA. *¿Qué diferencias hay entre ecología y medio ambiente?*

<http://ecologiteca.com/que-diferencias-hay-entre-ecologia-y-medio-ambiente/>

[consulta: 13 de junio de 2018]

ECURED. CONOCIMIENTO CON TODOS Y PARA TODOS. *Arte ambiental.*

https://www.ecured.cu/Arte_ambiental

[consulta: 12 de junio 2018]

ECOLOGÍA VERDE. *Diferencias entre ecología y medioambiente.*

<https://www.ecologiaverde.com/diferencias-entre-ecologia-y-medio-ambiente-287.html>

[consulta: 12 de junio de 2018]

ELLEN CROTEAU, M. *Página Web de l'artista.*

<http://www.maryellencroteau.net/>

[consulta: 12 de mayo de 2018]

EURONEWS (2018). "Greenpeace contra una polémica central nuclear en Hungría" en *Euronews*, 26 de marzo.

<http://es.euronews.com/2018/03/26/greenpeace-contra-una-polemica-central-nuclear-en-hungria>

[consulta: 12 de mayo de 2018]

ESTAGE PROJECTS. *Hilda Hellström. Pàgina Web de l'artista*

<http://www.etableprojects.com/artist-hilda-hellstrom/>

[consulta: 22 de mayo de 2018]

FES CAMP. *Barricadas Hinchables Contra el Cambio Climático.*

<http://fescamp.cat/es/2017/05/27/barricadas-hinchables/>

[consulta: 12 de mayo de 2018]

GREENPEACE. *Plásticos.*

<https://es.greenpeace.org/es/trabajamos-en/consumismo/plasticos/>

[consulta: 18 de junio de 2018]

GALA (2014). "Bernard Pras: Artista del reciclaje" en *El Impulso*, 25 de septiembre.

<http://www.elimpulso.com/gala/bernard-pras-artista-del-reciclaje>

[consulta: 22 de mayo de 2018]

GARCÍA-VASQUEZ M. (2015). "6 artistas sin miedo que trabajan con materiales radioactivos" en *Creators*, 9 de octubre.

https://creators.vice.com/es_mx/article/d7wywa/6-artistas-sin-miedo-que-trabajan-con-materiales-radioactivos

[consulta: 22 de mayo de 2018]

LORDMÉNDEZ P. (2014). "Artista recrea obras de arte con elementos reciclados" en *Nueva Mujer*, 9 de abril.

<https://www.nuevamujer.com/bienestar/2014/04/09/artista-recrea-obras-de-arte-con-elementos-reciclados.html>

[consulta: 12 de mayo de 2018]

MARIN RUIZ, C. (2014). *Arte medioambiental y ecología. Elementos para una reflexión crítica*.

Reflexión Crítica. Leioa: Universidad del País Vasco.

[consulta: 13 de junio de 2018]

MOLINA J. (2012). "La invasión de los ejércitos de basura" en *El País*, 7 de agosto.

https://elpais.com/cultura/2012/08/07/actualidad/1344336957_720767.html

[consulta: 22 de mayo de 2018]

MEAMAR A. (2015). "Artist HA Shult's Trash People Sculptures" en *ArtPeople*, 25 de julio.

<https://www.artpeoplegallery.com/artist-ha-schults-trash-people-sculptures/>

[consulta: 22 de mayo de 2018]

OBJECTIVIS (2014). "Arte con tapones de plástico reciclados" en *Objectivis*, 8 de octubre.

<http://19bis.com/objectbis/2014/10/08/disenadores/arte-con-tapones-de-plastico-reciclados/>

[consulta: 12 de mayo de 2018]

ROYO CEBALLOS, J. (2016). *Problemática ecológica desde la diversidad artística*.

Trabajo final de Máster. Valencia: Universidad Politécnica de Valencia.

<https://riunet.upv.es/bitstream/handle/10251/74362/ROYO%20-%20Problem%C3%A1tica%20Ecol%C3%B3gica%20desde%20la%20Diversidad%20Art%C3%ADstica.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

[consulta: 13 de junio de 2018]

TOOLS FOR ACTION. *The Mirror Barricade*.

<http://www.toolsforaction.net/mirror-barricade/>

[consulta: 22 de mayo de 2018]

TARYN SIMON. *Pàgina Web de l'artista*.

<http://tarynsimon.com>

[consulta: 22 de mayo de 2018]

TREVOR PAGLEN. *Pàgina Web de l'artista*.

<http://www.paglen.com/index.php?l=work&s=fukushima>

[consulta: 12 de mayo de 2018]

7. INDEX D'IMATGES

Imatge 1. Agró-Marfull. <i>"Horta no és futur, no a la ZAL"</i>	p. 14
Imatge 2. Esbós Xemeneia 1	p. 16
Imatge 3. Esbós Xemeneia 2	p. 16
Imatge 4. Esbós Mòduls	p. 16
Imatge 5. Esbós Símbol	p. 16
Imatge 6. Esbós Símbol Nuclear	p. 16
Imatge 7. Classe Inflable	p. 18
Imatge 8. Maqueta Piscina 1	p. 18
Imatge 9. Maqueta Torre 1	p. 18
Imatge 10. Maqueta Torre 2	p. 18
Imatge 11. Globus	p. 20
Imatge 12. Piscina i Torre unflades	p. 20
Imatge 13. Presentació. <i>Simulacre</i>	p. 21
Imatge 14. Presentació. <i>Torre i piscina</i>	p. 21
Imatge 15. Presentació. Torre i participants	p. 21
Imatge 16. HA Shult. <i>Trash People</i>	p. 24
Imatge 17. Bernard Pras. <i>La Nuit Étoilée</i>	p. 25
Imatge 18. Mary Ellen Croteau. <i>Autorretrato</i>	p. 25
Imatge 19. Brachychiton rupestres	p. 26
Imatge 20. Estudi de forma	p. 27
Imatge 21. Peça final	p. 27
Imatge 22. Peça final	p. 27

8. NEXES

Imatges dels processos creatius i resultats dels projectes “Tanquem Cofrents” i “Arbre Urbà”.

<https://drive.google.com/open?id=1vIM9WdKs0npNsRMOGjieF71vkw7LEAER>